

Omgaan met probleemgedrag

Disclosure

Potentiele belangen verstrengeling: Geen

Voor bijeenkomst relevante relaties: Werkzaam bij Parnassia N-H, onderdeel van de Parnassia Groep

Sponsoring of onderzoeksgeld: N.V.T.

Honorarium of vergoedingen: N.V.T.

Aandeelhouder: NEE

Andere relatie?: NEE

Definitie probleemgedrag

Probleemgedrag is alle gedrag dat gepaard gaat met lijdensdruk of gevaar voor de patiënt of voor mensen in zijn of haar omgeving.

Aanpak probleemgedrag

Methodische aanpak:

- Signaleren, observeren, rapporteren
- Probleemanalyse
- Doelen op stellen (meetbaar/haalbaar)
- Interventies bedenken en inzetten
- Evaluatie

Bij voorkeur multidisciplinair.

Probleemanalyse

- Welke gedrag is het probleem?
- Wat is de ernst van het probleemgedrag?
- Welke oorzaken/factoren zijn van invloed?
 - Biologisch
 - Psychisch
 - Sociaal
 - Omgeving
 - Middelen/Medicatie gebruik
- Voor wie is het gedrag een probleem?

Behandeling

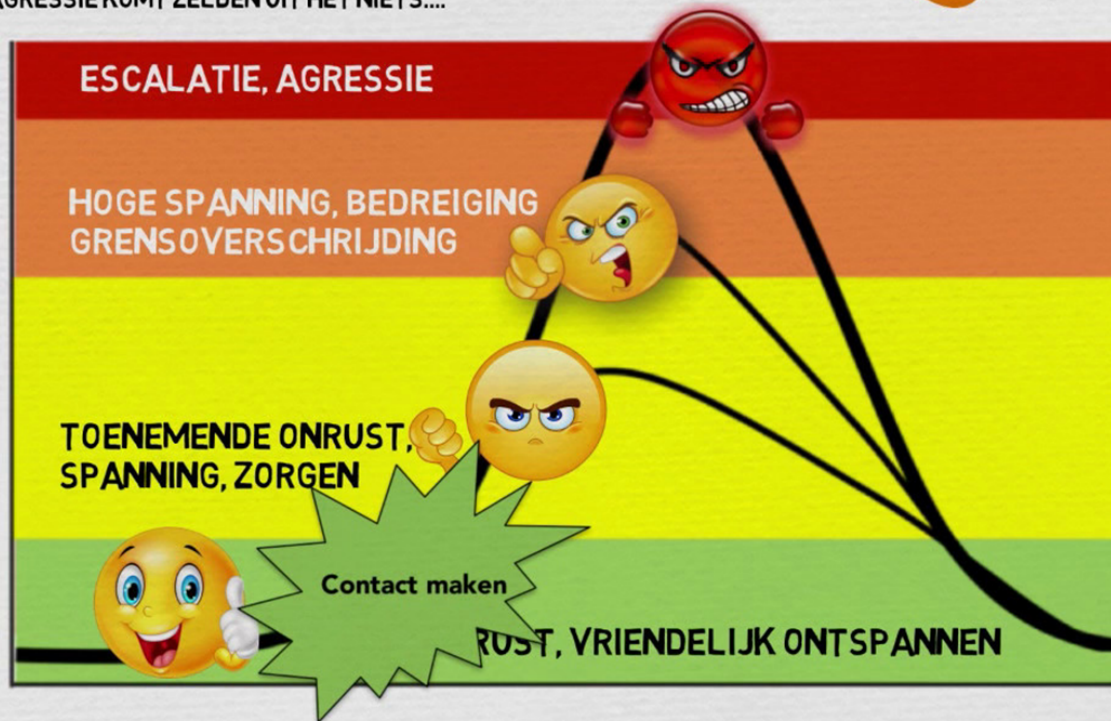
- Afhankelijk van het probleem en de oorzaken/factoren die van invloed zijn.
- Niet-medicamenteuze interventies/
- Medicamenteuze interventies
- Bij meerdere factoren bij ernstig gevaar is brede aanpak soms nodig.
- Interventies gericht op individuele patiënt of op naasten in zijn omgeving.

Signaleringsplan

HET CRISISONTWIKKELINGSMODEL

AGRESSIE KOMT ZELDEN UIT HET NIETS....

Signaleringsplan

Een signaleringsplan bestaat uit 2 delen:

- Beschrijving vroege voortekenen in afzonderlijke fasen: gedrag of uitingen van de patiënt
- Beschrijving wat patiënt, naasten, professionals het beste kunnen doen bij dreigende crisis in de afzonderlijke fasen die aan een crisis voorafgaan: interventies.

Signaleringsplan

- Methode en hulpmiddel
- Doel: optreden van psychische crisis/ probleemgedrag in toekomst voorkomen
- Individueel plan, geen standaard
- Gezamenlijk opstellen met patiënt, naasten en behandelaren/verzorging

Signaleringsplan

- Regelmatig evalueren en bijstellen
- Voordelen: uniform werken, preventie probleemgedrag, houvast

Fase	Gedrag van Adil	Interventies begeleiding
Het gaat goed met mij	• Adil voelt zich goed als hij met zijn favoriete bezigheid bezig is, namelijk eenvoudige puzzels en bouwwerkjes. • Hij vindt het fijn als je hem zijn gang laat gaan. • Adil vindt het fijn als de wereld voor hem overzichtelijk en herkenbaar blijft. Hij blijft dan rustige en toont initiatieven in de dagelijkse bezigheden.	• Adil complimentjes geven • Positief bevestigen • Helpen bij dagstructuur • Ruimte geven
Het gaat niet zo goed met mij	• Als Adil iets eet waar hij overgevoelig voor is, zoals bepaalde kleurstoffen, conserveringsmiddelen en additieven. Hier wordt Adil erg druk van en gaat obsessief eetgedrag vertonen. Hij gaat dan van alles eten. • Adil trekt zich terug en er is slecht contact met hem te maken.	• Zorgen dat Adil zo min mogelijk in contact komt met de voedingsstoffen waar hij overgevoelig voor is. • Zorgen dat Adil geen obsessief eetgedrag kan vertonen door etenswaren bij hem vandaan te houden. • Adil corrigeren in zijn gedrag • Contact met hem maken.
Het gaat slecht met mij	• Als er te weinig structuur wordt geboden vervalt hij in een van zijn buien. Hij gaat dan gillen, hullen, begint hij zichzelf/ of anderen te bijten of onzindelijk gedrag te vertonen (smeren met ontlasting). • Adil wordt, terwijl hij normaal heel rustig is, heel druk.	• Adil kalmeren • Adil afzonderen van anderen • Structuur bieden • Afdleiding bieden • Adil gerust stellen

Algemene interventies bij probleemgedrag

- Goed observeren: Let op verbale én non-verbale signalen bij patiënt
- Goed rapporteren: Niet alleen interpretaties maar vooral feiten. Wie, wat, waar, wanneer?
- Kies een manier van communiceren die aansluit bij patiënt en de situatie
- Let op je eigen aandeel in de communicatie! Wat zeg je en straal je uit?
- Negatief gedrag negeren of begrenzen, positief gedrag bekrachtigen en belonen

Algemene interventies bij probleemgedrag

- Vat gedrag niet persoonlijk op
- Wees eenduidig, team op 1 lijn
- Klankbord bij teamleden
- Als patiënt gedrag niet kan veranderen, zal omgeving zich aan moeten passen
- Wees creatief in bedenken van interventies, denk buiten normale kaders
- Betrek naasten van de patiënt en geef psycho-educatie

Interventies bij agitatie/agressie

- Houdt patiënt regelmatig in de gaten om oplopende spanning te signaleren
- Gesprekje om reden van boosheid te achterhalen
- Biedt afleiding met activiteiten
- Patiënt naar andere omgeving brengen

Interventies bij agitatie/agressie

- Omgeving aanpassen / processen aanpassen
- Werk veilig: positie t.o.v. patiënt, evt. meerdere collega's, waar mogelijk alarmsysteem, meld waar je ben
- USB: Uitnodigen Stralen en Begeleiden

Interventies bij claimedrag

- Stem verwachtingen af
- Beloof niet wat je niet waar kan maken
- Biedt structuur (vast programma) en grenzen
- Verantwoordelijkheid van gedrag teruggeven
- Ga geen welles/nietes discussie aan
- Herken tegenoverdracht en weerstand bij jezelf

Interventies bij angst

- Benaderingswijze is afhankelijk van de ernst en reden van de angst
- Vast personeel
- Vaste structuur, dagprogramma
- Anticiperen op rituelen/gewoonten van patiënt
- Activiteiten o.a. Muziek(therapie)
- Snoezelen, reminicentie (bij dementie)
- Aanpassing in omgeving, herkenbare voorwerpen

Interventies bij apathie/sombere stemming

- Vaste structuur, dagprogramma
- Activeren
- Aansluiten bij wat patiënt leuk vind
- Regelmatig gesprekje
- Verwachtingen afstemmen bij apathie

Bronnen

- Richtlijn probleemgedrag bij dementie (Verenso)
- Handboek signaleringsplannen expertisecentrum de Borg
- Multidisciplinaire richtlijn persoonlijkheidsstoornissen 2008
- Zorgprogramma GRIP op probleemgedrag bij dementie, Gerion/Amsterdam UMC
- Leerboek psychiatrie (dr. Hengeveld en dr. A.J.L.M van Balkom, uitgeverij de tijdstroom, 2e herziene druk, 3e oplage 2012)
- Crisis ontwikkelingsmodel Trifier, www.trifier.nl
- Praktijkervaring

Vragen

